

УДК 343.352:343.9:341.24(477)
DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-3-15-11>

Красій Марія Омелянівна,

кандидат юридичних наук, доцент

(Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8752-7371>

ПОСИЛЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КРИМІНАЛЬНІ КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗОВНІШНЬОЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

У статті розглянуто окремі аспекти посилення кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення в Україні крізь призму зовнішньої кримінально-правової політики. Підкреслено, що корупція становить системну загрозу верховенству права, демократичним інститутам та міжнародній довірі, а для України, яка перебуває в умовах євроінтеграційних процесів і збройної агресії, боротьба з нею має стратегічне значення. Проаналізовано міжнародні стандарти протидії корупції, закріплені у Конвенції ООН проти корупції, Кримінальній конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією, а також у новітніх ініціативах ЄС. Визначено, що національне кримінальне законодавство України загалом відповідає базовим міжнародним вимогам, проте зберігаються суттєві прогалини, зокрема відсутність кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення у приватному секторі та недостатній рівень захисту викривачів корупції.

Ключові слова: корупція, кримінальна відповідальність, зовнішня кримінально-правова політика, міжнародні стандарти, євроінтеграція, викривачі корупції, приватний сектор.

Постановка проблеми. Корупція є одним з головних чинників, що підривають верховенство права, демократичні інститути та економічний розвиток держави. Для України, яка перебуває в процесі євроінтеграції та водночас захищає свою державність в умовах збройної агресії, питання ефективної протидії корупційним правопорушенням має стратегічне значення. Міжнародні стандарти, закріплені в універсальних та регіональних договорах, визначають обов'язок держав-учасниць забезпечувати криміналізацію корупційних діянь і створювати ефективні механізми їх розслідування та покарання.

Проевропейський напрям зовнішньої політики посідає одне з провідних місць у системі зовнішньополітичних пріоритетів України. Відповідно до ст. 11 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» однією з таких засад визначено забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі (далі – ЄС) [1]. Невід'ємними складовими частинами європейського правового простору є юридичні норми, принципи та стандарти, вироблені в межах таких найвпливовіших регіональних міжнародних організацій та об'єднань, як ЄС та Рада Європи (далі – РЄ) [2, с. 104]. Разом із тим ефективне впровадження європейських стандартів у сфері протидії корупції потребує не лише внутрішніх реформ, а й активної зовнішньоправової взаємодії. Україна зобов'язана не тільки адаптувати власне законодавство до вимог

Конвенції Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) проти корупції, Кримінальної конвенції РЄ та директив ЄС, а й забезпечувати їх реальне застосування в практиці кримінальної юстиції. Виникає наукова потреба визначити, яким чином зовнішньоправові інструменти можуть посилювати національну політику у сфері боротьби з корупцією, та які прогалини наявні у сучасному кримінальному законодавстві України щодо реалізації міжнародних стандартів. Усвідомлення цих аспектів дозволяє комплексно оцінити ефективність кримінально-правової політики України та запропонувати шляхи її вдосконалення, зокрема через інтеграцію зовнішньоправових практик і стандартів у систему національного кримінального законодавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема посилення відповідальності за кримінальні корупційні правопорушення в Україні отримала широке висвітлення у працях А. В. Боровика, О. О. Дудорова, І. В. Козича, О. В. Сачко, А. В. Сидельнікова, Т. М. Тертиченко, М. І. Хавронюка, О. В. Хорошуна та інших дослідників. Водночас аспекти, що безпосередньо стосуються зовнішньої кримінально-правової політики України, залишилися опрацьованими лише фрагментарно. Насамперед ідеться про: гармонізацію національного законодавства з актуальними ініціативами ЄС у сфері боротьби з корупцією; криміналізацію корупційних проявів у приватному секторі; стандарти доказування у справах про незаконне збагачення та зловживання впливом у контексті міжнародної

взаємодії; кримінально-правові гарантії захисту викривачів як передумову міжнародної довіри; застосування механізмів спільних слідчих груп, взаємного визнання рішень і обміну доказами з органами держав-членів ЄС. Саме на перетині проблем посилення відповідальності за корупційні правопорушення та зовнішньополітичних зобов'язань України формується дослідницька ніша, що визначає актуальність обраної теми та потребує подальшої наукової систематизації.

Мета дослідження полягає у комплексному аналізі окремих аспектів посилення відповідальності за кримінальні корупційні правопорушення в Україні крізь призму зовнішньої кримінально-правової політики, а також у визначенні шляхів гармонізації національного законодавства з міжнародними та європейськими антикорупційними стандартами з метою підвищення ефективності протидії корупції та зміцнення довіри міжнародних партнерів.

Виклад основного матеріалу. Корупція – це рухома мішень, яка потребує постійної адаптації, оскільки глобальні зміни, такі як гонка за природними ресурсами, технологічний прогрес та кризи, створюють нові можливості для корупції. У такому контексті уряди та підприємства повинні послідовно управляти ризиками та активізувати боротьбу з припиненням корупційної практики [3]. Зважаючи на геополітичні виклики, для України боротьба з корупцією є не лише елементом внутрішньої політики, але й ключовою умовою збереження міжнародної підтримки та інтеграції до європейських структур. Корупція сприймається як серйозна проблема національної безпеки і розглядається як внутрішня та зовнішня загроза, яка може поставити під загрозу процес європейської інтеграції загалом [4]. Саме тому ефективне виконання міжнародних антикорупційних зобов'язань, впровадження сучасних механізмів запобігання та притягнення до відповідальності є визначальними чинниками для подальшого розвитку держави та зміцнення її правової системи.

Конвенція ООН проти корупції вимагає, щоб сторони Конвенції жили законодавчих та інших заходів для визнання хабарництва, незаконного привласнення та відмивання грошей кримінальними злочинами, а також розглянули можливість вжиття законодавчих та інших заходів для визнання деяких інших діянь кримінальними злочинами (зловживання службовим становищем, торгівля впливом та з урахуванням своєї конституції та основоположних принципів своєї правової системи незаконне збагачення). Відповідно до зобов'язань, що містяться в Політичній декларації, прийнятій на Спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН проти корупції 2021 року, ЄС повинен, наскільки це можливо, вийти за рамки мінімальних та вжити додаткових заходів для запобігання корупції та боротьби з нею. Пропозиція визначає сферу застосування корупційних правопорушень з метою охоплення всіх відповідних дій, обмежуючи їх тим, що є необхідним та пропорційним. Пропозиція посилює чинні міжнародні зобов'язання, де це необхідно, з метою покращення транскордонної співпраці та запобігання використанню злочинцями відмінностей між національними законодавствами на свою користь [5].

Законодавство ЄС пропонується Європейською Комісією, але має бути обговорене та узгоджене на основі консенсусу між Європейським Парламентом та Радою. Рада складається з урядів кожної держави ЄС, і у випадку запропонованої Директиви, схоже, вона стала форумом для тих, хто має слабкі антикорупційні заходи, щоб підірвати їх. Деякі країни чинили опір конкретним заходам для збереження статус-кво в межах своїх кордонів – на-

приклад, Італія, яка прагнула більшої гнучкості в позиції Ради щодо криміналізації зловживання службовим становищем, що дозволило б країні продовжувати свої нещодавні реформи. Загалом, пропозиція Ради обмежує повноваження Директиви на двох рівнях – запобігання та криміналізація. Вона знецінює заходи запобігання, але водночас знижує термін давності, що ускладнює як зупинення корупції до її виникнення, так і переслідування її після того, як вона сталася. Зокрема, з точки зору запобігання вона обмежує вимоги до прозорості та розкриття інформації, що ускладнює виявлення корупції та співпрацю держав для її розкриття. Ситуацію погіршує те, що пропозиція вводить формулювання, яке створює більше лазівок і потенційно ускладнює транспозицію. У деяких випадках формулювання є слабшим, що полегшує розгляд незрозумілих справ. В інших воно настільки специфічне, що застосовується лише в рідкісних ситуаціях. Наприклад, м'якша позиція Ради щодо торгівлі впливом відображає формулювання, що використовується в ірландському законодавстві, яке вимагає доказів сильнішого «неналежного впливу» для кримінальних справ, що забезпечує вищий тягар доказування, що ускладнює успішне судове переслідування. Натомість, стандарти Конвенції ООН проти корупції (UNCAC) використовують ширший термін «реальний або передбачуваний вплив» [6]. У контексті зовнішньої кримінально-правової політики України така ситуація в ЄС створює як виклики, так і можливості. З одного боку, ослаблені положення про запобігання та криміналізацію корупції в пропозиції щодо Директиви Європейського Парламенту та Ради про боротьбу з корупцією можуть негативно вплинути на європейську правову гармонізацію та ускладнити ефективну транскордонну співпрацю. З іншого боку, це відкриває для України шанс позиціонувати себе як державу, що готова імплементувати більш жорсткі та всеосяжні антикорупційні стандарти, наближені до вимог UNCAC та рекомендацій GRECO. Такий підхід дозволив би Україні не лише демонструвати відповідність Копенгагенським критеріям, але і стати прикладом для окремих країн-членів ЄС, які нині демонструють опір підвищенню стандартів.

Зусилля проти корупції всередині ЄС страждають від відсутності чітких мінімальних стандартів щодо визначення форм корупції та пов'язаних з нею злочинів, а також типу та рівня санкцій, що застосовуються до цих правопорушень. Також варто відзначити необхідність покращення синергії з міжнародними стандартами, що не можна залишати на відкуп окремим державам-членам, оскільки деякі країни не зв'язані міжнародними угодами (наприклад, п'ять держав-членів – Болгарія, Хорватія, Кіпр, Мальта та Румунія – не є членами ОЕСР). Положення про викривачів, стандарти відповідальності в приватному секторі є ключовими сферами, де міжнародні стандарти також повинні охоплюватися правилами ЄС [7, с. 231]. Зовнішня кримінально-правова політика України має враховувати не лише загальноєвропейські тенденції, але й прогалини у правовому регулюванні на рівні ЄС. Вирішення питань криміналізації корупції у приватному секторі, посилення гарантій захисту викривачів та гармонізація санкцій відповідає як міжнародним зобов'язанням України (Конвенція ООН проти корупції, Кримінальна конвенція РЄ про боротьбу з корупцією), так і стратегічному курсу на євроінтеграцію. Це дозволяє позиціонувати Україну не лише як країну-реципієнта стандартів, але й як потенційного донора інноваційних практик для зміцнення європейської антикорупційної політики, що особливо важливо з огляду на відсутність у самому ЄС уніфікованих мінімальних вимог у цій сфері.

Таблиця 1

**Порівняння вимог UNCAC [8], Кримінальної конвенції [9] та КК України [10]
щодо криміналізації корупції: виконання та прогалини**

Вимоги Конвенції ООН проти корупції та Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією	Відповідна норма КК України	Статус виконання	Коментар	Пропозиції щодо вдосконалення
1	2	3	4	5
Криміналізація хабарництва (одержання/надання неправомірної вигоди)	Ст. 368, 369 КК України	Виконано	Передбачає відповідальність включно з іноземними посадовими особами	Розширити коло суб'єктів на приватний сектор.
Криміналізація зловживання службовим становищем	Ст. 364 КК України	Виконано	Охоплює використання влади всупереч інтересам служби	Встановити відповідальність за корупційні правопорушення, які призвели до порушення міжнародних зобов'язань України, зокрема у сфері європейської інтеграції, виконання анти-корупційних конвенцій та міжнародних договорів (порушення міжнародних зобов'язань України через корупційні правопорушення формально підпадає під категорію «шкода державним інтересам» у ст. 364 КК, але для більшої визначеності і щоб уникнути оціночності, законодавець міг би прямо передбачити цю категорію як окрему кваліфікуючу ознаку).
Криміналізація зловживання впливом	Ст. 369-2 КК України	Виконано (з уточненнями)	Визначає відповідальність за вплив на рішення службових осіб	Розширити норму для охоплення впливу у приватному секторі та через посередників.
Незаконне збагачення	Ст. 368-5 КК України	Виконано (після відновлення)	Відновлено у 2019 р., відповідає стандартам UNCAC	Розглянути можливість зниження порогу доказування у справах щодо незаконного збагачення задля підвищення ефективності правозастосування, а також передбачити застосування спеціальної конфіскації активів, походження законності яких не підтверджено.
Відмивання доходів, здобутих злочинним шляхом	Ст. 209 КК України	Виконано	Охоплює легалізацію злочинного майна	Розширити перелік предикатних злочинів, які можуть виступати підставою для кваліфікації діяння як відмивання доходів, а також передбачити кримінальну відповідальність за недбалість у запобіганні відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом.
Зловживання в приватному секторі	Немає окремої норми	Частково виконано	Лише загальні норми (ст. 364-1 КК України «Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми»)	Ввести окрему статтю «Корупція у приватному секторі», яка передбачатиме відповідальність за надання, одержання чи вимагання неправомірної вигоди службовими особами юридичних осіб приватного права, незалежно від їх організаційно-правової форми за прикладом ст. 296а КК Польщі [11].
Конфлікт інтересів	Немає кримінально-правової норми	Не виконано в частині кримінально-правового захисту, але і прямого положення про криміналізацію конфлікту інтересів у міжнародних актах немає	Законом України «Про запобігання корупції» (ст. 28–36) визначено поняття реального та потенційного конфлікту інтересів, закріплено основні механізми його врегулювання (самостійне повідомлення, усунення від прийняття рішень, передача повноважень тощо). За порушення цих вимог передбачено адміністративну відповідальність відповідно до ст. 172-7 КУпАП. Водночас кримінальне законодавство наразі не містить спеціальної норми, яка б встановлювала відповідальність за умисне неврегулювання конфлікту інтересів у випадках, коли такі дії завдали істотної шкоди державним чи суспільним інтересам, що зумовлює доцільність законодавчого доопрацювання.	Встановити кримінальну відповідальність за умисне неврегулювання реального конфлікту інтересів у випадках, коли такі дії призвели або могли призвести до істотної шкоди державним чи суспільним інтересам. Розглянути можливість доповнення КК України окремою нормою «Зловживання в умовах конфлікту інтересів».
Неправдиве декларування	Ст. 366-2, 366-3 КК України	Виконано	Передбачає відповідальність за неподання або недостовірне подання декларації	Підвищити санкції для високопосадовців; додати відповідальність за приховування бенефіціарів.

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5
Захист викривачів корупції	Немає кримінально-правової норми	Не виконано в частині кримінально-правового захисту, але і прямого положення про криміналізацію захисту осіб, що повідомляють про корупційні діяння у міжнародних актах немає	Є у Законі «Про запобігання корупції», але не в КК України	Встановити кримінальну відповідальність за будь-які форми переслідування, погроз або тиску на осіб, які повідомляють про корупційні правопорушення (викривачів), зокрема у випадках, коли такі дії вчинені службовими або посадовими особами, та можуть перешкоджати здійсненню законного повідомлення про корупцію.
Міжнародна правова допомога у розслідуванні корупції	Розділ IX КПК України	Виконано	Відповідає вимогам щодо екстрадиції та співпраці	Удосконалити механізми обміну доказами з правоохоронними органами ЄС та Інтерпол; запровадити практику створення спільних слідчих груп у корупційних провадженнях.

Аналіз чинного кримінального законодавства України свідчить, що держава загалом виконала ключові вимоги Конвенції ООН проти корупції, однак зберігаються суттєві прогалини, що перешкоджають ефективній імплементації міжнародних стандартів. Найбільш критичними залишаються відсутність кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення у приватному секторі та недостатній рівень кримінально-правового захисту викривачів корупції. Ці сфери особливо важливі у контексті рекомендацій GRECO та Європейської Комісії, оскільки без їх належного врегулювання Україна ризикує зберегти високий рівень латентної корупції та втратити довіру міжнародних партнерів.

Для забезпечення сталого прогресу у боротьбі з корупцією та виконання зобов'язань перед ЄС необхідно посилити санкції за порушення, що завдають шкоди національним та міжнародним інтересам України, запровадити криміналізацію зловживань у приватному секторі, а також гарантувати належний захист викривачів. Такий підхід не лише підвищить ефективність національної антикорупційної системи, але і сприятиме поглибленню транскордонної співпраці та зміцненню зовнішньої кримінально-правової політики держави.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що посилення кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення в Україні має розглядатися не лише у внутрішньому вимірі, а й у контексті зовнішньої кримінально-правової політики держави. Гармонізація національного законодавства з положеннями Конвенції ООН проти корупції, Кримінальної конвенції РЄ про боротьбу з корупцією, рекомендаціями GRECO та Європейської Комісії є необхідною умовою підвищення ефективності протидії корупції.

Особливої уваги потребує криміналізація корупційних діянь у приватному секторі, запровадження ефективних механізмів кримінально-правового захисту викривачів корупції, а також удосконалення регулювання конфлікту інтересів. Важливим напрямом є також посилення відповідальності високопосадовців, рішення яких мають найбільший вплив на державні та суспільні інтереси.

Таким чином, комплексне поєднання внутрішніх реформ із виконанням міжнародних зобов'язань дозволить не лише знизити рівень латентної корупції, а й зміцнити довіру міжнародних партнерів до України, що є визначальним чинником її європейської та євроатлантичної інтеграції.

Список використаних джерел

1. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.10.2010. № 2411-VI. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17> (дата звернення: 05.08.2025).
2. Дудоров О. О., Тертиченко Т. М. Протидія відмиванню «брудного» майна: європейські стандарти та Кримінальний кодекс України : монографія. Київ : Baire, 2015. 392 с.
3. Anti-corruption and integrity. *OECD*. URL: <https://www.oecd.org/corruption-integrity/forum/home/> (дата звернення: 15.06.2025).
4. Красій М. О. Політика в сфері боротьби з корупцією: досвід Європейського Союзу. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія : Право, публічне управління та адміністрування*. 2023. № 7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-7-01-02>.
5. Пропозиція щодо Директиви Європейського Парламенту та Ради про боротьбу з корупцією, що замінює Рамкове рішення Ради 2003/568/ЖНА та Конвенцію про боротьбу з корупцією за участю посадових осіб Європейських Співтовариств або посадових осіб держав-членів Європейського Союзу, та вносить зміни до Директиви (ЄС) 2017/1371 Європейського Парламенту та Ради від 03.05.2023 р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52023PC0234#> (дата звернення: 12.08.2025).
6. Aiossa N. Future of fighting corruption in the EU stands on knife's edge. *Transparency International EU*: February 19, 2025. URL: <https://transparency.eu/future-of-fighting-corruption-in-the-eu-stands-on-knifes-edge/> (дата звернення: 15.06.2025).
7. Козич І. В. Новітня кримінально-правова політика ЄС в сфері боротьби з корупцією: передові практики та найближчі перспективи. *Європеїзація кримінального права України* : матеріали міжнародної наукової конференції (м. Харків, 19 грудня 2024 р.). м. Харків, 2025. С. 228–235.
8. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text (дата звернення: 10.08.2025).

9. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text (дата звернення: 10.08.2025).
10. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
11. Kodeks karny: Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Nr 88 poz. 553. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970880553/U/D19970553Lj.pdf> (дата звернення: 11.08.2025).

References

1. Zakon Ukrainy «Pro zasady vnutrishnoi i zovnishnoi polityky» vid 01.10.2010 № 2411-VI. (2010, October 1; updated 2023, March 31) [Law of Ukraine “On the Principles of Domestic and Foreign Policy”]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17> (data zvernennia: 05.08.2025) [in Ukrainian].
2. Dudorov, O. O., & Tertytchenko, T. M. (2015). Prottydia vidmyvanniu «brudnoho» maina: yevropeiski standarty ta Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Countering money laundering: European standards and the Criminal Code of Ukraine]: monohrafiia. Kyiv : Vaite. 392 s. [in Ukrainian].
3. OECD. (n.d.). Anti-corruption and integrity. OECD. Retrieved from: <https://www.oecd.org/corruption-integrity/forum/home/> (data zvernennia: 15.06.2025) [in English].
4. Krasii, M. O. (2023). Polityka v sferi borotby z koruptsiieiu: dosvid Yevropeiskoho Soiuzu [Anti-corruption policy: Experience of the European Union]. Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia: Pravo, publichne upravlinnia ta administruvannia, (7). Retrieved from: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-7-01-02> (data zvernennia: 14.08.2025) [in Ukrainian].
5. Propozytsiia shchodo Dyrektyvy Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady pro borotbu z koruptsiieiu, shcho zaminiuie Ramkove rishennia Rady 2003/568/JHA ta Konventsiiu pro borotbu z koruptsiieiu za uchastiu posadovykh osib Yevropeiskykh Spivtovarystv abo posadovykh osib derzhav-chleniv Yevropeiskoho Soiuzu, ta vnosyt zminy do Dyrektyvy (YeS) 2017/1371 Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady vid 03.05.2023 r. (2023) [Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on combating corruption, replacing Council Framework Decision 2003/568/JHA and the Convention on the fight against corruption involving officials of the European Communities or officials of Member States of the European Union, and amending Directive (EU) 2017/1371 of the European Parliament and of the Council of 03 May 2023]. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52023PC0234#> (data zvernennia: 12.08.2025) [in Ukrainian].
6. Aiossa, N. (2025). Future of fighting corruption in the EU stands on knife's edge. Transparency International EU. Retrieved from: <https://transparency.eu/future-of-fighting-corruption-in-the-eu-stands-on-knifes-edge/> (data zvernennia: 15.06.2025) [in English].
7. Kozich, I. V. (2025). Novitnia kryminalno-pravova polityka YeS v sferi borotby z koruptsiieiu: peredovi praktyky ta nablyzhchi perspektyvy [The latest EU criminal law policy in combating corruption: Best practices and near-term prospects]. In Ievropeizatsiia kryminalnoho prava Ukrainy: Materialy mizhnarodnoi naukovoï konferentsii (Kharkiv, December 19, 2024) (s. 228–235). Kharkiv [in Ukrainian].
8. Konventsiiia Orhanizatsii Ob'iednanykh Natsii proty koruptsii [United Nations Convention against Corruption]. (2003, October 31). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text (data zvernennia: 10.08.2025) [in Ukrainian].
9. Kryminalna konventsiiia pro borotbu z koruptsiieiu [Criminal Law Convention on Corruption]. (1999, January 27). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text (data zvernennia: 10.08.2025) [in Ukrainian].
10. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine]. (2001, April 5). Law of Ukraine № 2341-III. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (data zvernennia: 10.08.2025) [in Ukrainian].
11. Kodeks karny [Criminal Code]. (1997, June 6). Ustawa Nr 88, poz. 553. Retrieved from: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970880553/U/D19970553Lj.pdf> (data zvernennia: 11.08.2025) [in Polish].

Krasii Mariia,

Candidate of Law, Associate Professor

(Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8752-7371>

STRENGTHENING LIABILITY FOR CRIMINAL CORRUPTION OFFENSES: CERTAIN ASPECTS OF UKRAINE'S FOREIGN CRIMINAL AND LEGAL POLICY

The article examines certain aspects of strengthening criminal liability for corruption offenses in Ukraine through the prism of foreign criminal law policy. It is emphasized that corruption poses a threat to the rule of law, democratic institutions and international trust, and for Ukraine, which is in the conditions of European integration processes and armed aggression, the fight against it is of strategic importance. The international standards for combating corruption, enshrined in the UN Convention against Corruption, the Criminal Convention of the Council of Europe on Combating Corruption, as well as in the latest EU initiatives, are analyzed. It is emphasized that the implementation of international anti-corruption obligations and the harmonization of legislation with European standards are not only a domestic political, but also a foreign policy priority of Ukraine. It is established that the current criminal legislation of Ukraine mostly meets basic standards, but has a number of significant gaps. Among them are the lack of full criminalization of corruption in the private sector; insufficient level of criminal law protection for whistleblowers, as well as imperfect regulation of conflict of interest issues. The need to harmonize the norms of the Criminal Code of Ukraine with the provisions of international treaties and GRECO recommendations, improve the legal regulation of conflict of interest, and strengthen sanctions for high-ranking officials is substantiated.

Based on the analysis, ways to improve national legislation are proposed, in particular: implementation of norms on liability for corrupt acts in the private sector; establishment of criminal liability for the prosecution of whistleblowers, strengthening sanctions for high-ranking officials, expansion of the institution of special confiscation and adaptation of standards of evidence in cases of illicit enrichment. It is concluded that only a comprehensive combination of internal reforms and the implementation of external international obligations can ensure the effectiveness of Ukraine's anti-corruption policy, reduce the level of latent corruption and strengthen trust with international partners, which is a key factor in its further European and Euro-Atlantic integration.

Key words: corruption, criminal liability, external criminal law policy, international standards, European integration, whistleblowers, private sector.

Надіслано до редколегії 20.08.2025
Рекомендовано до публікації 07.10.2025
Опубліковано 21.11.2025